

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 21/01

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2001 predbežne prerokoval podnet E. K., bytom M., Austrália, zastúpeného advokátom JUDr. A. L., Advokátska kancelária, B., ktorým namietal porušenie čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, postupom súdov v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 59/92, na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 18 Co 263/99 a na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 Cdo 150/2000, a takto

r o z h o d o l :

Podnet E. K. na začatie konania o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 23. marca 2001 doručený návrh na začatie konania E. K., bytom M., Austrália (ďalej len „navrhovateľ“), ktorým namieta porušenie čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 36 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), postupom súdov v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 59/92, na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 18 Co 263/99 a na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 Cdo 150/2000. Uvedené súdy mali

porušiť jeho práva zaručené čl. 46 ústavy a čl. 36 listiny nekonaním v jeho veci „o určenie, že vlastnícke právo navrhovateľa nezaniklo, a určenie, že zrieknutie sa vlastníctva je neplatné“.

Navrhovateľ uviedol, že sa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 59/92 domáhal vydania nehnuteľnosti v katastrálnom území Bratislava zapísanej vo vl. č. 1206, parc. č. 3348, dom č. p. II 541 z dôvodu, že bol vlastníctva tejto nehnuteľnosti zbavený 26. októbra 1948 tak, že príslušníci Štátnej bezpečnosti v Bratislave ho po nočnom výsluchu zaviezli do väznice Pankrác do Prahy, kde musel pod nátlakom podpísať nimi vopred napísané prehlásenie, že sa zrieka vlastníctva svojho majetku v prospech československého štátu. Podľa tvrdenia navrhovateľa týmto spôsobom bolo vložené v pozemnoknižnej vložke v evidencii nehnuteľností vlastníctvo k označenej nehnuteľnosti v prospech československého štátu. Neskôr svoj žalobný návrh upravil na určenie, že vlastnícke právo navrhovateľa nezaniklo, a určenie, že zrieknutie sa vlastníctva je neplatné.

Okresný súd Bratislava I, ktorý navrhnutú zmenu petitu pripustil, rozsudkom zo dňa 10. marca 1999 č. k. 11 C 59/92-96 jeho návrh po vykonanom dokazovaní zamietol. V odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že právnou normou, na základe ktorej by bol navrhovateľ osobou oprávnenou domáhať sa predmetného nároku, je zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o mimosúdnych rehabilitáciách“), o ktorý navrhovateľ pôvodne aj opieral svoj žalobný návrh. Nespĺňal však podmienku trvalého pobytu na území republiky, zrejme preto navrhol zmenu petitu svojej žaloby, teda namiesto vydania nehnuteľnosti v zmysle reštitučného „lex speciális“ sa domáhal určenia neplatnosti aktu zrieknutia sa majetku z 26. októbra 1948 na základe Občianskeho zákonníka ako všeobecne záväzného právneho predpisu.

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ odvolanie. Krajský súd v Bratislave preskúmal napadnutý rozsudok podľa § 212 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), prejednal odvolanie podľa § 214 ods. 1 OSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, preto rozsudkom zo dňa 11. novembra 1999 č. k. 18 Co 263/99-119 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Navrhovateľ podal vo veci dovolanie, v ktorom namietal aj to, že postupom súdov mu mala byť odňatá možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania a keďže zistil, že dovolanie navrhovateľa nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 1 a 3 OSP a jeho prípustnosť nemožno vyvodiť ani z ustanovenia § 237 písm. f) OSP, uznesením zo dňa 17. januára 2001 sp. zn. 4 Cdo 150/2000 toto dovolanie odmietol.

Navrhovateľ k svojmu podaniu pripojil aj napadnuté rozhodnutia súdov a navrhol vyniesť toto uznesenie:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že nekonaním vo veci Okr. súdu Bratislava I vo veci č. k. 11 C 59/92, Krajského súdu v Bratislave vo veci č. k. 18 Co 263/99, ako aj Najvyššieho súdu SR vo veci č. k. 4 Cdo 150/2000 v zmysle čl. 46 Ústavy SR a čl. 36/ ústav. zák. č. 23/91 Zb., prišlo k porušeniu ústavného práva navrhovateľa zaručeného čl. 46 Ústavy SR, ako aj čl. 36 ústavného zákona č. 23/91 Zb.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 130 ods. 3 ústavy oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich práv. Z konania o podnetoch nie je možné vylúčiť ani postup všeobecných súdov Slovenskej republiky pri rozhodovaní, pokiaľ v jeho dôsledku došlo k porušeniu základného práva alebo slobody fyzickej alebo právnickej osoby ako účastníka súdneho konania (čl. 46 až 50 ústavy) a pokiaľ tomuto základnému právu alebo slobode neposkytuje právnu ochranu iný orgán Slovenskej republiky formou opravného prostriedku.

Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu ústavný súd skúma, či obsahuje zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“), rovnako skúma, či neexistujú dôvody, ktoré bránia prijatiu podnetu na konanie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Navrhovateľ namietal, že došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a podľa čl. 36 listiny. K jeho porušeniu malo dôjsť nekonaním Okresného súdu Bratislava I vo veci sp. zn. 11 C 59/92, Krajského súdu v Bratislave vo veci sp. zn. 18 Co 263/99 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 4 Cdo 150/2000. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podnetu navrhovateľa na základe citovaných rozhodnutí uvedených súdov, ktoré navrhovateľ predložil, však zistil, že súdy navrhovateľom upravený návrh meritórne prejednali a o ňom rozhodli. Navrhovateľ sa v konaní pred všeobecnými súdmi domáhal určenia, že jeho vlastnícke právo nezaniklo, a určenia, že zrieknutie sa vlastníckeho práva je neplatné. Všeobecné súdy jeho návrh zamietli s odôvodnením, že ak bola navrhovateľovi odňatá predmetná nehnuteľnosť na základe renunciačného prehlásenia, nie je namieste určovací návrh o tom, že zrieknutie sa vlastníctva je neplatné a že vlastnícke právo navrhovateľa nezaniklo. Na nápravu tejto situácie totiž dopadá ustanovenie § 6 ods. 1 písm. b) zákona o mimosúdnych rehabilitáciách. Bolo preto potrebné uplatniť vydanie veci podľa uvedeného zákona, a nie nároky vyplývajúce z Občianskeho zákonníka, použitie ktorého je v tomto prípade vylúčené. Reštitučné zákony, medzi ktoré patrí i zákon o mimosúdnych rehabilitáciách, sú voči všeobecnej občianskoprávnej úprave, predovšetkým voči Občianskemu zákonníku, špeciálnymi predpismi (pozri rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 18 Co 263/99-119).

Článok 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny zaručuje každému právo, aby sa zákonom ustanoveným postupom mohol domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Obsahom tohto základného práva je preto povinnosť súdu takémuto právu ochranu poskytnúť (neodňať), ak sú splnené všetky procesné podmienky súdneho konania. Ako uviedol ústavný súd už v minulosti: „K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky preto dochádza v prípade, keď sa „každý“ a zákonom ustanoveným postupom domáhal svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale súdna ochrana tomuto právu napriek tomu poskytnutá nebola“ (I. ÚS 24/97). Zmyslom práva na

súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Podľa právneho názoru ústavného súdu však navrhovateľovi súdna ochrana odňatá (odopretá) nebola, keďže mu bolo umožnené domáhať sa zákonom stanoveným postupom svojho práva ako na prvostupňovom, tak aj na odvolacom a napokon na dovolacom súde. Žiadny zo súdnych orgánov, na ktorý sa navrhovateľ postupne obrátil, totiž navrhovateľovi neuprel možnosť domáhať sa svojho práva zákonom stanoveným postupom, naopak, každý o jeho veci konal a aj rozhodol.

Ústavné právo na súdnu ochranu uvedené v čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena však právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 4/94).

S poukazom na uvedené dôvody bol podnet navrhovateľa odmietnutý podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnený.